

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання Центру соціальних послуг Тербовлянської міської
ради

11.02.2026

м. Тернопіль, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.02.2026 року групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру соціальних послуг Тербовлянської міської ради (далі – заклад, відділення).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Криницький Олександр Миколайович, представник Уповноваженого у Тернопільській області (керівник групи НПМ);

Коновалова Вікторія Віталіївна, представник громадської організації.

Відвідування було проведено у присутності:

Заступника директора – завідувача відділення Трусь Лесі Михайлівни.

Загальна інформація

Відділення знаходиться за адресою: вул. Паркова, буд. 5, с. Підгайчики, Тернопільський р-н, Тернопільська область, 48150 (фото 1).

Згідно зі Статутом, затвердженим рішенням Тербовлянської міської ради від 16.12.2021 № 3043, відділення є структурним підрозділом Центру соціальних послуг Тербовлянської міської ради.

Код ЄДРПОУ 40201464, клас у реєстрі юридичних осіб – 84.12 Регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування.

Заклад має власну огорожену територію з прогулянковою зоною та альтанками. Розташований у двоповерховій будівлі, має декілька входів, у тому числі вхід для безперешкодного доступу для маломобільних груп населення та кнопку виклику персоналу (фото 2).

Заклад розраховано на одночасне розміщення 35 осіб, на день відвідування у закладі перебував 21 підопічний, з яких 9 – чоловіків, 12 – жінок. Серед підопічних 7 осіб мають встановлену групу інвалідності. Усі маломобільні особи проживають на першому поверсі відділення.

Штатна чисельність працівників відділення становить 22,5 штатних одиниць, з них медичний персонал – 10,5 штатних одиниць (лікар загальної практики – сімейний лікар вищої категорії – 0,5 шт. од.; сестра медична вищої категорії – 2 шт. од.; сестра медична другої категорії – 1 шт. од.; сестра медична першої категорії – 1 шт. од.; сестра медична без категорії – 1 шт. од.; молодша медична сестра з догляду за хворими – 4 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка прибиральниця) – 1 шт. од.). Усі працівники закладу вчасно проходять

профілактичні медичні огляди, що підтверджується особистими медичними книжками.

Чисельність персоналу, що залишається в закладі на ночівлю складає 2 особи (сестра медична та молодша медична сестра), у холодну пору року також залишається 1 машиніст (кочегар котельні).

У відділенні наявний ізолятор на 2 особи, у житлових кімнатах жінки та чоловіки проживають окремо (фото 3).

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам, відділення забезпечено генератором та вогнегасниками. Вікна не загартовані, природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне. Кімнати для проживання обладнані зручними ліжками та необхідними меблями. Санвузли та душові кімнати пристосовані для користування особами з обмеженими можливостями. Підопічні користуються власними речами, у тому числі мобільними телефонами. В окремих кімнатах наявні телевізори та радіоприймачі (фото 4 – 8).

У закладі встановлено інформаційні стенди, облаштовано відпочинкову зону з бібліотекою. На першому поверсі відділення знаходиться їдальня, коридор обладнано поручнями, чим забезпечено особливі вимоги до середовища маломобільних груп населення. Також на кожному поверсі облаштовано відпочинкові зони з телевізорами для загального користування та молитовні простори (фото 9 – 12).

У закладі наявне щоденне меню. У приміщенні харчоблоку відсутній неприємний запах. Робочі поверхні та посуд чисті (фото 13, 14). Для підопічних організовано чотириразове харчування. Згідно результату санітарно-мікробіологічного дослідження від 11.10.2024 № 38 зразок питної води закладу відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10).

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування зі всіма підопічними закладу. Групою НПМ відзначено сприятливий мікроклімат у закладі. Під час відвідування підопічні мали доглянутий зовнішній вигляд, були охайно одягнені, забезпечені м'яким та твердим інвентарем у достатній кількості, відкриті та зацікавлені у спілкуванні. Працівниками закладу здійснюється прибирання спальних кімнат та приміщень загального користування. Також, для підопічних у закладі організовуються дозвілєві заходи. Скарг на жорстоке поводження та якість догляду від підопічних не надходило. Харчуванням, умовами перебування та ставленням персоналу підопічні задоволені.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу групою НПМ не здійснювалося.

I. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 24 Конституції України, стаття 3 Загальна декларація прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини).

1. У підвальному приміщенні пансіонату облаштовано укриття, проте заклад не має акту Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) про відповідність цього приміщення вимогам до захисних споруд цивільного захисту. Відсутність підтвердження ДСНС щодо стану та готовності укриття свідчить про неналежне виконання вимог Кодексу цивільного захисту України та ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту», а також створює ризики для безпеки підопічних у разі надзвичайної ситуації.

2. У будівлі закладу відсутня пожежна сигналізація, що порушує Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

Відсутність забезпечення пожежної безпеки в житлових приміщеннях становить порушення пункту 3 статті 55 Кодексу цивільного захисту України.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

3. Не всі приміщення відділення у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН Інклюзивність), а саме:

- відсутній підйомник на другий поверх;
- у коридорі другого поверху відсутні горизонтальні поручні для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку;
- на сходах при вході до будівлі відділення та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу або контрастне кольорове маркування;
- при вході в окремі приміщення відділення не розміщено інформаційні таблички з зазначенням номеру та назви відповідного приміщення шрифтом Брайля, що може ускладнювати орієнтацію у разі звернення, або перебування у закладі підопічних та відвідувачів з порушенням зору.

4. У закладі має місце обмеження права окремих маломобільних підопічних на перебування на свіжому повітрі та прогулянки. Зокрема, під час спілкування з підопічними та персоналом групою НПМ встановлено, що ліжкові хворі переважно перебувають у житлових кімнатах або переміщуються виключно до санітарних приміщень для здійснення гігієнічних процедур, при цьому фактично не мають можливості перебувати на відкритому повітрі, що призводить до їх ізоляції від зовнішнього середовища.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

5. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в деяких житлових кімнатах закладу (наприклад, у кімнатах №№ 4, 5 площа на одного підопічного складає 4,41 м² та 6,3 м², тоді як має бути не менше 8 м²), що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

6. У порушення вимог пункту 8.3.3 ДБН В.2.2–18:2007, у кімнатах відсутні настінні комбіновані світильники загального та місцевого освітлення над кожним ліжком.

7. Працівники кухні не зберігають добові проби страв та кулінарних виробів від кожної партії приготовлених страв для контролю за якістю та безпечністю готових страв в окремі герметично закриті промарковані стерильні ємності на строк не менше 48 годин (з моменту закладання на зберігання) в холодильнику при температурі +2...+6 °С (фото 15).

8. Групою НПМ встановлено, що деякі продукти харчування у відділенні зберігаються в холодильнику без відповідного маркування, що не відповідає вимогам Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (фото 16).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України, статті 14 та 22 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

9. У житлових кімнатах, у яких проживає більше ніж одна особа, не використовуються ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур.

Зазначене свідчить про порушення вимог пункту 2 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, відповідно до якого заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Тереховлянській міській раді:

опрацювати наведенні порушення прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причини та умови, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення.

2. Центру соціальних послуг Тереховлянської міської ради:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

вжити заходів для отримання акту Державної служби України з надзвичайних ситуацій про відповідність приміщення вимогам щодо готовності укриття;

обладнати відділення автоматичною системою протипожежної сигналізації;

забезпечити дотримання вимог ДБН Інклюзивність у відділенні;

забезпечити дотримання норм житлової площі на одну особу;

забезпечити належні умови проживання підопічних у житлових кімнатах;

вжити заходів щодо маркування всіх харчових продуктів;

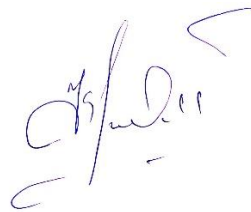
забезпечити дотримання законодавства у сфері безпеки та якості харчових продуктів;

забезпечити використання ширм у житлових кімнатах з ліжковими хворими підопічними для забезпечення їх права на приватність під час проведення гігієнічних процедур;

вжити заходів щодо регулярних прогулянок на свіжому повітрі маломобільних осіб, що сприятиме їх соціальній інтеграції та підтримці зв'язку із зовнішнім середовищем.

Додатки: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник
Уповноваженого
у Тернопільській області**

Олександр КРИНИЦЬКИЙ

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

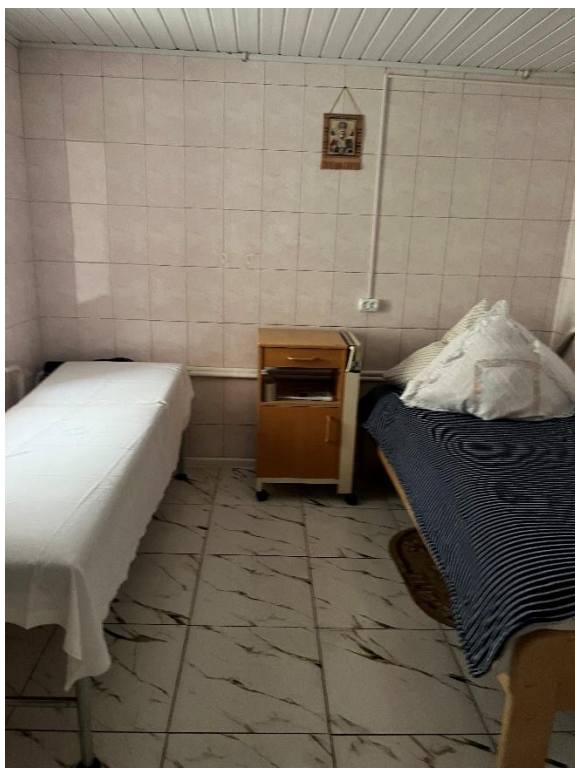
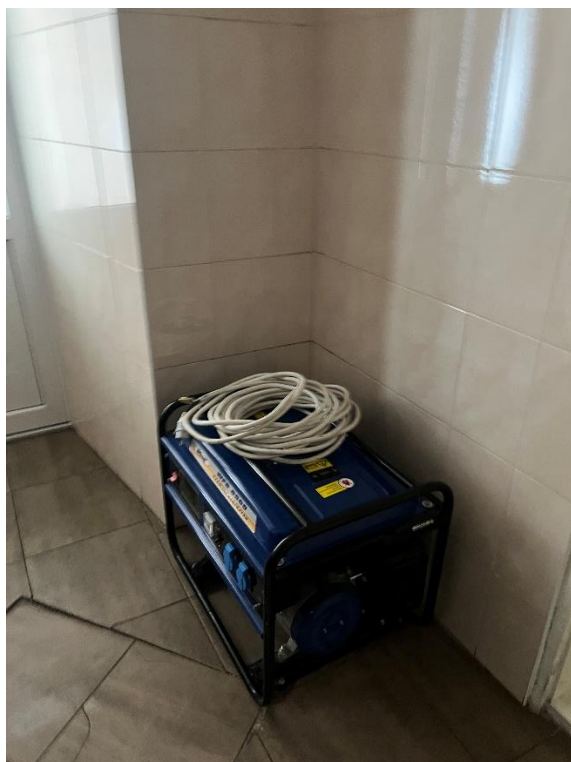

Фото 4

Φοτο 5

Φοτο 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

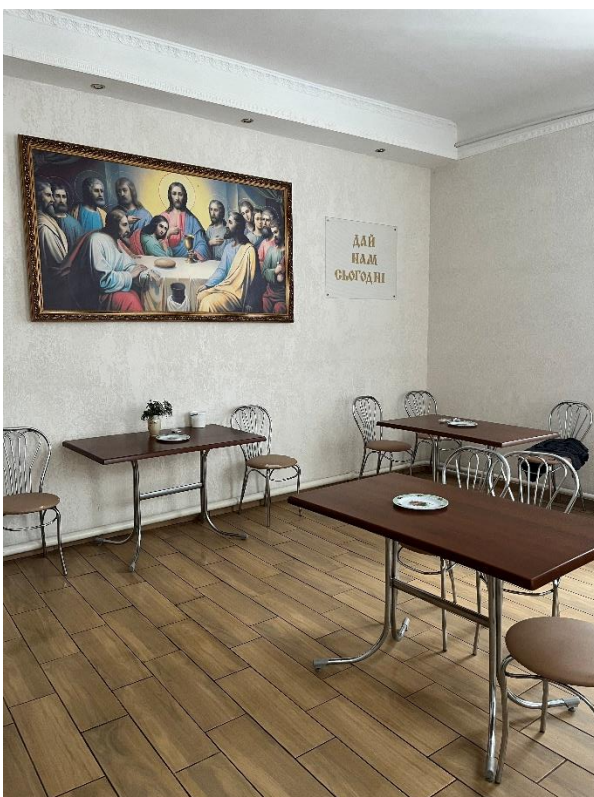

Фото 12

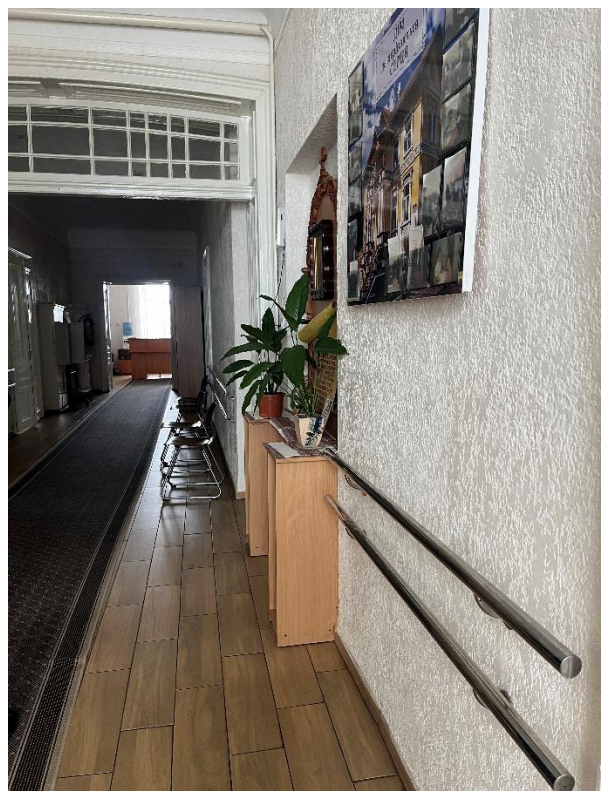

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

